

19. 3. 2008

ID: 53712

Nedovolené překročení státní hranice

Znak trestného činu nedovoleného překročení státní hranice podle § 171a odst. 1 tr. zák. (ve znění účinném do 11. 7. 2007) vyjádřený slovy „státní hranice“, je třeba chápat tak, že jde pouze o státní hranice České republiky se sousedními státy, nikoliv tedy o jakékoliv státní hranice mezi kterýmikoliv státy.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 11 Tdo 938/2007, ze dne 12.10.2007)

Nejvyšší soud České republiky projednal v neveřejném zasedání dovolání podané obviněným L. B., proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 11. 2006, sp. zn. 6 To 450/2006, jako soudu odvolacího, v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 6 T 30/2006, a rozhodl tak, že podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. s e ohledně obviněného L. B. zrušují usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 11. 2006, sp. zn. 6 To 450/2006, a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 8. 6. 2006, sp. zn. 6 T 30/2006. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se současně zrušují také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Obvodnímu soudu pro Prahu 4 příkazuje, aby ohledně obviněného L. B. věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 8. 6. 2006, sp. zn. 6 T 30/2006, byl obviněný L. B. uznán vinným trestným činem nedovoleného překročení státní hranice podle § 171a odst. 1, 2 písm. b), c) tr. zák., za který byl podle § 171a odst. 2 tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody v délce trvání deseti měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 tr. zák. a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v délce trvání dvaceti měsíců.

Podle skutkového zjištění Obvodního soudu pro Prahu 4 se obviněný shora uvedené trestné činnosti dopustil tím, že v P. společně s odsouzeným M. A. v době nejméně od 12. 3. 2003 do 18. 4. 2003 s cílem získat peněžní prostředky obstarával odsouzený M. A. od dalších přesně nezjištěných osob zájemce o nelegální přechod státní hranice, zajišťoval následně jejich ubytování, přičemž jako řidiče zabezpečil obžalovaného L. B., který následně za přesně nezjištěnou odměnu zajistil převoz nejméně dvou nelegálních migrantů na konkrétní místa v B. a L.

Proti citovanému rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 4 podal obviněný L. B. odvolání, na jehož podkladě rozhodl Městský soud v Praze, jako soud odvolací, usnesením ze dne 21. 11. 2006, sp. zn. 6 To 450/2006 tak, že obviněným podané odvolání podle § 256 tr. ř. zamítl. Citované usnesení odvolacího soudu bylo doručeno obviněnému dne 12. 12. 2006, jeho obhájci dne 8. 12. 2006 a Okresnímu státnímu zastupitelství pro Prahu 4 dne 30. 11. 2006.

Proti citovanému usnesení odvolacího soudu podal obviněný prostřednictvím svého obhájce Mgr. B. Š. dovolání, které bylo doručeno Obvodnímu soudu pro Prahu 4 dne 9. 2. 2007.

Obviněný svým dovoláním napadl výrokovou část napadeného usnesení odvolacího soudu. Jako dovolací důvod uvedl, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku, přičemž odkázal na § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. [obviněný ve svém dovolání odkázal chybně na písm.

f) citovaného ustanovení].

Naplnění citovaného dovolacího důvodu spatřuje obviněný předně v tom, že soudy v předchozím řízení z provedených důkazů vyvodily nesprávné právní posouzení, resp. posoudily nesprávně zjištěný skutek.

Dále uvedl, že odmítá, že by se dopustil jednání popsaného v tzv. skutkové větě rozsudku nalézacího soudu, přičemž konstatoval, že nevěděl o žádné skupině, která by organizovala převody lidí z Č. r. do zahraničí, nebyl členem takové skupiny a ani s ní vědomě nespolupracoval. Připustil, že na objednávku odsouzeného A. uskutečnil jízdu do B. a L., v jejíž rámci vyzvedl ve S. r. N. muže a dívku, které pak odvezl na předem určená místa v B. a L. Na objednávku stejné osoby měl uskutečnit další jízdu do B. v I., ke které však nedošlo.

V další části svého dovolání obviněný zdůraznil, že podniká jako taxikář na základě živnostenského oprávnění a pokud mu někdo nabídne finančně výhodnou zakázku (pokud nejde o zakázku neobvykle výhodnou), tak ji přijme. Není povinen ani oprávněn zjišťovat totožnost přepravovaných osob, důvod jejich cesty nebo dokonce zda vlastní příslušné cestovní doklady.

Obviněný dále uvedl, že závěr soudů, že věděl o tom, že veze ilegální migranty, nebyl prokázán žádnými důkazy. Jde podle něj jen o pouhou dedukci.

Vzhledem k uvedenému navrhl závěr svého dovolání obviněný, aby Nejvyšší soud České republiky napadené usnesení odvolacího soudu zrušil a vrátil mu věc k novému projednání a rozhodnutí.

K dovolání obviněného se vyjádřila nejvyšší státní zástupkyně prostřednictvím státní zástupkyně činné u Nejvyššího státního zastupitelství. Ta po shrnutí předchozího řízení uvedla, že podle jejího názoru je podstatou dovolání námitka, že obviněný jinému neumožnil nedovolené překročení státní hranice, neboť cizince vezl pouze z území S. r. N. do B. a L. K tomu dodala, že popis skutku neobsahuje zjištění, že by obviněný umožnil jinému nedovolené překročení státní hranice Č. r. Tento závěr nelze učinit ani v případě úvah soudu, že obviněný byl již dříve v kontaktu s odsouzeným M. A., neboť v jejich telefonickém rozhovoru použité spojení město „jako minule“ nesměruje k bezpečnému závěru, že šlo o místo v Č. r. Jelikož nedošlo v daném případě k překročení státní hranice Č. r., nemohl být jednáním obviněného naplněn zákonný znak „umožní“.

Vzhledem k uvedeným závěrům navrhla státní zástupkyně činná u Nejvyššího státního zastupitelství, aby Nejvyšší soud České republiky podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 11. 2006, sp. zn. 6 To 450/2006, jakož i rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 8. 6. 2006, sp. zn. 6 T 30/2006, a dále zrušil i všechna rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a aby Obvodnímu soudu pro Prahu 4 přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Státní zástupkyně dále uvedla, že toto rozhodnutí může Nejvyšší soud České republiky učinit v souladu s § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání. Pro případ, že by Nejvyšší soud České republiky hodlal učinit jiné rozhodnutí, než specifikované v § 265r odst. 1 písm. a), b) tr. ř., vyjádřila státní zástupkyně souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda je v této trestní věci dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a oprávněnou osobou. Shledal přitom, že dovolání obviněného přípustné je [§ 265a odst. 1, 2 písm. a), h) tr. ř.], že bylo podáno v zákonné lhůtě, jakož i na místě, kde je lze učinit (§ 265e odst. 1, 3 tr. ř.), a že bylo podáno oprávněnou osobou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.].

Vzhledem k tomu, že lze dovolání podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., musel

Nejvyšší soud dále posoudit otázku, zda lze dovolatelem uplatněné dovolací důvody považovat za důvody uvedené v citovaném ustanovení zákona, jejichž existence je zároveň podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem. V úvahu přitom přicházelo posouzení pouze ve vztahu k ustanovení odstavce prvního § 265b tr. ř.

Obviněný ve svém dovolání označuje jako dovolací důvod skutečnosti uvedené v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. K tomuto je třeba v obecné rovině uvést následující:

Podle citovaného ustanovení lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Z uvedeného plyne, že v rámci rozhodování o dovolání vychází Nejvyšší soud zásadně ze skutkových zjištění provedených soudy v předchozím řízení a pouze hodnotí, zda tato skutková zjištění byla z hlediska hmotného práva správně posouzena. Není tedy možné namítat nic proti samotným skutkovým zjištěním soudu, proti tomu, jak soud hodnotil důkazy, v jakém rozsahu provedl dokazování, jak postupoval při provádění důkazů, apod. V tomto směru totiž nejde o aplikaci hmotného práva, ale procesních předpisů, zejména ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř. o postupu orgánů činných v trestním řízení při zjišťování skutkového stavu a při hodnocení důkazů. Hmotněprávní posouzení se pak týká především trestního práva hmotného, ale může se týkat i jiných právních odvětví (k tomu srov. č. [36/2004](#) Sb. rozh. tr., str. 299). Nesprávnost může spočívat v tom, že soud nesprávně aplikuje normu hmotného práva tím, že buď použije jiný právní předpis či jiné ustanovení nebo použije správný právní předpis a jeho správné ustanovení, ale nesprávně je vyloží. Nesprávnost může rovněž spočívat v chybně posouzené předběžné otázce. Je třeba dodat, že v žádném z dalších ustanovení § 265b odst. 1 tr. ř. trestní řád nepřipouští jako důvod dovolání, že by rozhodnutí bylo založeno na nesprávném nebo neúplném skutkovém zjištění. Z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř., je dovolání podáno i v případě, kdy je v něm sice citováno některé z ustanovení § 265b tr. ř., ale ve skutečnosti jsou vytýkány vady, které zákon jako důvod dovolání nepřipouští.

Tak je tomu v té části dovolání, ve které obviněný namítá, že se nedopustil jednání popsaného v tzv. skutkové větě rozsudku nalézacího soudu, že nevěděl o žádné skupině, která by organizovala převody lidí z Č. r. do zahraničí, že nebyl členem takové skupiny a ani s ní vědomě nespolupracoval.

Obviněný v těchto částech dovolání, s poukazem na dovolací důvod podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., fakticky vyjadřuje svoje neztotožnění se způsobem hodnocení důkazů a z něho vyplývajícími závěry soudů ohledně okolností významných pro posouzení naplnění znaků trestného činu. Je však třeba mít na paměti, že takové závěry jsou závěry skutkovými, které teprve tvoří podklad pro hmotněprávní posouzení skutku z hlediska naplnění znaků skutkové podstaty v konkrétním případě v úvahu přicházejícího trestného činu. Odvozuje-li přitom obviněný nesprávnost právního posouzení skutku nebo jiného hmotněprávního posouzení pouze od jím deklarovaného jiného skutkového stavu, než k jakému dospěly soudy v dovolání předcházejícím řízení, pak jeho dovolání v těchto částech nespadá pod žádný zákonný dovolací důvod.

Pokud obviněný dále namítl, že není povinen ani oprávněn zjišťovat totožnost přepravovaných osob, pak je třeba říci, že svoji povahou jde rovněž o námitku skutkového charakteru, neboť se týká zjištění, co obviněný v daném případě věděl a co nikoliv. I v tomto případě se proto Nejvyšší soud nemohl námitkou obviněného věcně zabývat.

Pro úplnost je možno připomenout, že nalézací soud dospěl k závěru, že obviněný v daném případě o povaze „zakázky“, která je předmětem tohoto trestního řízení, věděl. Jmenovaný soud se přitom vypořádal s obsahově shodnou částí obhajoby, kterou obviněný uvedl již v rámci nalézacího řízení tak, že ji neuvěřil (srov. odůvodnění rozsudku nalézacího soudu na str. 10).

Konstatoval-li obviněný závěrem svého dovolání, že shora uvedený skutkový závěr o tom, že věděl, že

veze ilegální migranty, nebyl prokázán žádnými důkazy, pak lze říci, že i v tomto případě obviněný vyjadřuje svoje neztotožnění se způsobem hodnocení důkazů a z něho vyplývajícími skutkovými závěry soudů, a jde proto o námitku obsahově stojící mimo zákonné dovolací důvody podle § 265b odst. 1 tr. ř.

Pokud jde konečně o obecnou námitku obviněného, že soudy v dovolání předcházejícím řízení nesprávně posoudily zjištěný skutek, pak lze říci, že tato námitka obsahově naplňuje obviněným zvolený dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a Nejvyšší soud se jí proto dále věcně zabýval.

Trestného činu nedovoleného překročení státní hranice podle § 171a odst. 1 tr. zák. (ve znění účinném do 11. 7. 2007) se dopustí ten, kdo pro jiného organizuje nebo jinému umožní nedovolené překročení státní hranice.

Klíčovým znakem skutkové podstaty uvedeného trestného činu je znak vyjádřený slovy „státní hranice“. Podle názoru Nejvyššího soudu je uvedený znak třeba chápat tak, že jde pouze o státní hranice Č. r. se sousedními státy, nikoliv tedy o jakékoli státní hranice mezi kterýmikoli státy.

Uvedený závěr vyplývá předně ze skutečnosti, že každý stát chrání především vlastní veřejné zájmy. Jde o logické vyústění principu suverenity státu, ze kterého lze mimo jiné dovodit, že se státy navzájem nevměšují do svých vnitřních záležitostí. Za této situace je třeba při interpretaci norem českého trestního práva vycházet z předpokladu, že není-li výslovně stanoveno, ať už samotným vnitrostátním právním předpisem nebo mezinárodní smlouvou, že je některým ustanovením trestního zákona České republiky chráněn cizí veřejný zájem, je jím chráněn toliko veřejný zájem České republiky (národní veřejný zájem). Při absenci výslovného odkazu na cizí státní hranice, je proto třeba chápat znak „státní hranice“ uvedený v § 171a odst. 1 tr. zák. jako státní hranici České republiky.

Uvedený závěr přitom vyplývá i z důvodové zprávy k zákonu č. [557/1991](#) Sb., jímž bylo s účinností od 1. 1. 1992 do trestního zákoníku vložen citovaný § 171a. V důvodové zprávě se konstatuje, že nové ustanovení § 171a dopadá na případy tzv. převaděčské činnosti, k nimž dochází po odstranění ženižních překážek na československých hranicích (srov. důvodovou zprávu k bodu č. 21 zákona č. [557/1991](#) Sb., kterým se mění a doplňuje trestní zákon; dostupné z <http://www.psp.cz>).

Pro úplnost je třeba dodat, že uvedené závěry nejsou v rozporu s tzv. principem aktivní personalitě vyjádřeným v § 18 tr. zák., podle něhož platí, že podle zákona České republiky se posuzuje i trestnost činu, který v cizině spáchal občan České republiky nebo osoba bez státní příslušnosti, která má na jejím území povolen trvalý pobyt. Uvedené pravidlo se totiž vztahuje k působnosti trestních zákonů, tedy stanoví, v jakých případech lze aplikovat české trestní předpisy. Nevztahuje se však na jejich interpretaci. V souladu s § 18 tr. zák. lze proto postihnout občana České republiky nebo osobu bez státní příslušnosti, která má na území České republiky povolen trvalý pobyt pouze tehdy, pokud čin, který tato osoba v cizině spáchala, vůbec naplňuje znaky některého trestného činu podle právních předpisů České republiky.

V souladu se shora uvedenými úvahami a s ohledem na specifickou konstrukci trestného činu podle § 171a odst. 1 tr. zák., který postihuje již samotné organizátorství, resp. jednání mající charakter pomoci, je možné učinit pachatele trestně odpovědného za úmyslné jednání, které spočívá v organizování pro jiného nebo umožnění jinému překročení státní hranice České republiky nedovoleným způsobem, tj. zejména v rozporu se zákonem č. [216/2002](#) Sb., o ochraně státních hranic České republiky, ve znění pozdějších změn, a to předtím, než k takovému nedovolenému překročení státní hranice České republiky dojde.

Lze však pod něj podřadit i úmyslné jednání pachatele, spočívající v umožnění nedovoleného překročení státní hranice České republiky, ke kterému dojde až poté, co osoba, na jejímž nedovoleném překročení státní hranice se pachatel takto podílí, již státní hranici České republiky překročila. V praxi půjde nejčastěji o případy, kdy takové umožnění nedovoleného překročení státní hranice České republiky spočívá v následné dopravě převáděných osob, ať už jde o dopravu dále do vnitrozemí sousedních států nebo o dopravu do dalších zemí, které s Českou republikou přímo nesousedí, poté, co převáděné osoby předtím nezákonným způsobem překročily státní hranici České republiky.

V takovém případě je však k trestnosti pachatele třeba, aby jeho úmyslné jednání navazovalo na dříve uskutečněné nedovolené překročení státní hranice České republiky, resp. aby takové jednání bylo součástí zamýšleného umožnění nedovoleného překročení státní hranice.

Jak již bylo řečeno výše, byl v posuzovaném případě obviněný odsouzen pro jednání, kterého se dopustil tím, že v P. společně s odsouzeným M. A. v době nejméně od 12. 3. 2003 do 18. 4. 2003 s cílem získat peněžní prostředky obstarával odsouzený M. A. od dalších přesně nezjištěných osob zájemce o nelegální přechod státní hranice, zajišťoval následně jejich ubytování, přičemž jako řidiče zabezpečil obžalovaného L. B., který následně za přesně nezjištěnou odměnu zajistil převoz nejméně dvou nelegálních migrantů na konkrétní místa v B. a L. (srov. tzv. skutkovou větu rozsudku nalézacího soudu).

Z uvedených skutkových zjištění, a to ani ve spojení s odůvodněním rozsudku nalézacího soudu, přitom jednoznačně nevyplývá, že by obviněný zajistil převoz nelegálních migrantů do B. a L. přes státní hranici Č. r. a nevyplývá z něj bezpečně ani skutečnost, že by zmíněné nelegální migranty převezl na konkrétní místa v B. a L. v návaznosti na dříve uskutečněné nedovolené překročení státní hranice Č. r., byť patrně tuto eventualitu měly soudy na mysli. Za této situace jde o případ, kdy soudy učiněná skutková zjištění jimi nebyla správně právně posouzena, neboť uvedeným způsobem popsany skutek nenaplňuje všechny znaky skutkové podstaty trestného činu podle § 171a odst. 1 tr. zák., a je tedy dán dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání obviněného L. B. je v uvedeném směru opodstatněné, zrušil podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. napadené usnesení odvolacího soudu, jakož i rozsudek soudu nalézacího v části, která se obviněného týká, přičemž v ostatních částech ponechal posledně jmenované rozhodnutí nedotčené.

Podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil Nejvyšší soud rovněž další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Nejvyšší soud přikázal Obvodnímu soudu pro Prahu 4, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Obvodní soud pro Prahu 4 opětovně projedná tuto trestní věc a podle potřeby doplní učiněná skutková zjištění ve shora naznačeném směru, tedy tak, aby z nich bylo patrné, zda obviněný zajistil převoz nelegálních migrantů do B. a L. přes státní hranici Č. r. anebo zda nelegální migranty převezl na konkrétní místa v B. a L. z místa mimo území Č. r. v návaznosti na dříve uskutečněné nedovolené překročení státní hranice Č. r., či nikoliv.

Poté Obvodní soud pro Prahu 4 znovu zváží, zda takto podle potřeby doplněná skutková zjištění odpovídají všem znakům skutkové podstaty trestného činu § 171a odst. 1 tr. zák., popř. jiného trestného činu.

Podle § 265s odst. 1 tr. ř. je Obvodní soud pro Prahu 4 v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího soudu vysloveným v tomto dovolacím rozhodnutí, je povinen provést úkony a doplnění, jejichž provedení Nejvyšší soud nařídil, a je také povinen respektovat zákaz reformationis in peius (§

265s odst. 2 tr. ř.). K tomu považuje Nejvyšší soud za potřebné dodat, že uvedený zákaz nebrání soudu, jemuž je věc přikázána, v tom, aby v novém řízení následujícím po rozhodnutí o dovolání podaného výlučně ve prospěch obviněného doplnil ve výroku svého rozsudku popis rozhodných skutkových zjištění tak, aby v něm byly obsaženy též skutečnosti vyjadřující zákonem požadované znaky skutkové podstaty toho trestného činu, jímž byl obviněný uznán vinným v předcházejícím řízení. Jestliže se v takovém případě doplnění popisu skutku neprojeví zpřísněním jeho právní kvalifikace, zvětšením rozsahu a závažnosti následků apod., pak se tím nijak nezhoršuje postavení obviněného (srov. přiměřeně č. 38-II Sb. rozh. tr.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odškodnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)